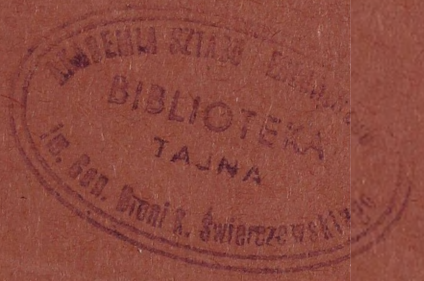

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI ARTYLERII

01865

~~TAJNE~~

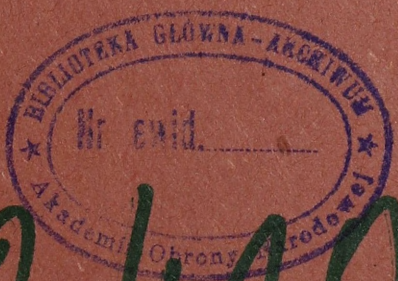
Egz. Nr. 6

Nr. bibl. tajnej

Archiwum Biblioteki
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
Dział
1020

Mjr STANISZEWSKI

Zasady użycia artylerii w marszu
i boju spotkaniowym pułku piechoty

12470

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI ARTYLERII

01865

TAJNE

Egz. Nr. 6

Nr. bibl. tajnej.....

Mjr STANISZEWSKI

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
Dział 1020

Zasady użycia artylerii w marszu
i boju spotkaniowym pułku piechoty

12470

Przew. Prot. nr. 12357 Jan:

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI ARTYLERII

"ZATWIERDZAM"
Z STEPCA KOMENDANTA ASG.
do spraw naukowych

GALCZENIA
gen. bryg.

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Świerczewskiego

Dział
Nr 01020

Mjr. STANISZEWSKI Bolesław

"Zasady użycia artylerii w marszu i boju spotkaniowym
pułku piechoty"

Wykład.

Warszawa 1952 r.

T_R_E_S_Ć

1. Cechy charakterystyczne boju spotkaniowego i zadania artylerii.

1. Istota i cechy charakterystyczne boju spotkaniowego.
2. Zadania artylerii w boju spotkaniowym.

2. Artyleria w marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego.

1. Artyleria w marszu w składzie kolumn ogólnowojskowych.
2. Sposoby wykonywania marszu przez artylerię.
3. Rozmieszczenie sprzętu i osób artylerii w kolumnie marszowej.
4. Organizacja dowodzenia artylerią.
5. Rola artylerii ciężkiej.
6. Artyleryjskie rozpoznanie.
7. Obrona przeciwpancerna.
8. Organizacja marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego.
 - A. Praca dowódcy artylerii kolumny.
 - B. Dokumenty opracowywane na czas marszu artylerii.

3. Działanie artylerii przy rozwijaniu się boju spotkaniowego.

1. Artyleria wanguardy.
2. Artyleria sił głównych.
3. Zabezpieczenie natarcia w boju spotkaniowym.

4. Zakończenie.

Cechy charakterystyczne boju spotkaniowego i zadania artylerii

1. Istota i cechy charakterystyczne boju spotkaniowego

Bój spotkaniowy jest szczególnym rodzajem natarcia, które powstało w wyniku zetknięcia z nieprzyjacielem, przy czym obie strony jednocześnie przeszły do natarcia.

Bój spotkaniowy może wynikać:

- przy zetknięciu się z nieprzyjacielem w marszu
- przy zetknięciu się z kontratakującymi odwodami nieprzyjaciela w czasie natarcia,
- przy przejściu do przeciwnatarcia lub przy przeciwwuderzeniach w obronie.

Bój spotkaniowy charakteryzuje się niejasnością sytuacji, gwałtowną i szybką zmianą sytuacji, szybkim przebiegiem działań bojowych i dążeniem do zdobycia i utrzymania inicjatywy od początku do końca walki.

Powodzenie w boju spotkaniowym osiąga się przez szybkie i zdecydowane działanie, sprawną organizację współdziałania wszystkich rodzajów broni, w połączeniu z przemyślnym systemem rozpoznania i bojowego ubezpieczenia nacierających oddziałów.

Bój spotkaniowy rozwija się zwykle na szerokim froncie, połączenie jednak w końcowym etapie boju spotkaniowego można osiągnąć przez szybkie i silne uderzenie na głównym kierunku.

Największy sukces daje uderzenie na skrzydła i tyły nieprzyjaciela - prowadzące do obejścia i okrążenia.

W boju spotkaniowym nieprzyjaciel również dąży do uderzenia na skrzydła i tyły. Dlatego też organizując silne i zdecydowane uderzenie, należy zabezpieczyć skrzydła i tyły naszych wojsk, przez organizację głębokiego rozpoznania i rozmieszczenia własnych skrzydeł, środków ogniowych i środków przeciwpancernych.

Dywizja i pułk piechoty uderzają zwykle w jednym kierunku. Okrążenie w boju spotkaniowym, zazwyczaj może być wykonane na wyższym szczeblu. W boju spotkaniowym biorą udział wszystkie rodzaje wojsk, lecz szczególnego znaczenia nabiera szybkie masowe wprowadzenie do walki moździerzy, artylerii, czołgów i lotnictwa, tj. przestrzeganie zasady że powinny być najpierw użyte techniczne rodzaje wojsk a później piechota.

W wypadku posiadania czołgów i lotnictwa uderzenie powinno być jednoczesne na całą głębokość marszowego czy też bojowego i takowanego ugrupowania nieprzyjaciela. Jeżeli natomiast brak jest dodatkowej ilości czołgów i lotnictwa, to dziakania prowadzi się w ten sposób by rozbić ugrupowanie npla, a następnie likwidować go częściami.

Należy dążyć do szybkiego zdeorganizowania ugrupowania bojowego, do rozbicia na poszczególne i odesobnione między sobą grupy i zlikwidować je każdą z osobna.

W zależności od sytuacji bój spotkaniowy może mieć różne formy a mianowicie:

- zetknięcie się z nieprzyjacielem w marszu, wtedy walka rozwinie się na szerokim froncie i ma charakter wybitnie manewrowy /ruchowy/ w tym wypadku należy dążyć do odesobnienia poszczególnych kolumn i rzutów, skupiając przeciw niektórym z nich przeważające siły, jednocześnie należy organizować pomocniczo i osłonowe dziakania przeciw pozostałym.
- Walka z nieprzyjacielem, który zdążył już się rozwinąć, w tym wypadku szczególnego znaczenia nabiera niespodziewane wprowadzenie do walki na wybranym kierunku przeważających ilości środków ogniowych i czołgów, przy czym atak czołgów winien być poprzedzony niespodziewanym uderzeniem lotnictwa.
- Walka z nieprzyjacielem, który przechodzi do doraźnie zorganizowanej obrony i czeka na nasze podejście, w tym wypadku walka posiada charakter natarcia doraźnie zorganizowanego.

W boju spotkaniowym szczególnego znaczenia nabiera uprzedzenie nieprzyjaciela w rozwinięciu i otwarciu zasobowego ognia: moździerzy, artylerii i w wykonaniu niespodziewanych ataków lotniczych oraz zdecydowane przejście do natarcia. Rozwinięcie powinno się odbywać z takim wyliczeniem aby natychmiast wziąć pod ogień artylerii i moździerzy rozwijające się względnie nacierające jeszcze w kolumnach oddziały nieprzyjaciela.

Jeżeli nieprzyjaciel uprzedził nas w rozwinięciu, to należy go związać na szerokim froncie awangardami, a siły główne wsparte większością artylerii i czołgów wykonują gwałtowne i zdecydowane uderzenie. W tym wypadku celowe jest przejście awangardy do obrony.

~~Boj spotkaniowy rozpoczyna się od działania lotnictwa na~~
maszerujące kolumny a następnie przybiera charakter skoordynowa-
nych działań lotnictwa, czołgów i artylerii ciężkiej. Działania
te będą miały miejsce jeszcze do momentu zanim nastąpi pełne
rozwiniecie się naszych maszerujących kolumn.

Powodzenie w boju spotkaniowym osiąga się przez:

- dokładne rozpoznanie nieprzyjaciela
- szybkie i zdecydowane działanie
- zgrane działanie wszystkich rodzajów broni
- zabezpieczenie bojowe działań.

Dla osiągnięcia tych czynników koniecznym jest zdecydowane
działania dowódców oraz opracowanie chociaż w ogólnych zarysach
planu działań na czas marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego.
Plan taki winien zawierać: ocenę możliwych i wygodnych rubieży
prawdopodobnego zetknięcia się z nieprzyjacielem, przedsięwzięcia
które zabezpieczyłyby uchwycenie najbardziej wygodnych do roz-
winięcia rubieży, wykorzystanie rodzajów broni i ich współdziałanie
przy rozwijaniu się na tych rubieżach.

2. Zadania artylerii w boju spotkaniowym.

Zadania artylerii w boju spotkaniowym wynikają z potrzeb
zabezpieczenia działań piechoty i czołgów. Polegają one przede
wszystkim na szybkim osiągnięciu przewagi ogniowej nad nieprzy-
jacielem.

Z chwilą zetknięcia się z nieprzyjacielem artyleria wykonuje
następujące zadania:

- obezwładnia środki ogniowe nieprzyjaciela;
- wzbrania rozwijania się nieprzyjaciela organizowania przez
niego systemu ognia, oraz utrudnia mu wykonanie manewru,
- osłania rozwijanie się do walki własnych jednostek i wspiera
ich działanie.

Artyleria prowadzi ogień do tych źródeł ognia i innych celów, które w danej chwili przeszkadzają, względnie mogłyby przeszkadzać wiodącemu i czołgom w wykonaniu przez nie zadania. Walkę z artylerią nieprzyjaciela prowadzą baterie artylerii ciężkiej wspierające działanie oddziałów czołgowych. Niezależnie od tego każdy dowódca baterii winien z własnej inicjatywy otwierać ogień do ukrytych baterii nieprzyjaciela.

Doność współczesnej artylerii w połączeniu z obserwacją lotniczą, daje możliwość rażenia kolumn marszowych nieprzyjaciela znajdujących się na stosunkowo dużej odległości /15-20km/ od siebie zetknięcia się czołgowych oddziałów naszej kolumny marszowej z nieprzyjacielem. Ześrodkowany ogień dywizjonów /baterii/ ciężkiej artylerii wykonany z zaskoczeniem i kierowany najczęściej za pomocą obserwatora lotniczego może zadać nieprzyjacielowi poważne straty. Ogień artylerii ciężkiej będzie szczególnie skuteczny, jeśli będzie wykonywany na posuwające się kolumny marszowe nieprzyjaciela na odcinkach dróg, względnie odcinkach terenu, które będą utrudniały rozczłonkowanie się lub rozwinięcie. Artyleria ciężka wykorzystując swą doność prowadzi ogień w celu opóźnienia posuwania się nieprzyjaciela, zakłócenia planowego rozwijania się jego kolumn lub zmuszenia go do przedwczesnego rozwijania się, a przez to zużycia jego sił i zwolnienia ogólnego tempa posuwania. Artyleria w współdziałaniu z czołgami i lotnictwem może utrudnić manewr podchodzących z głębi kolumn nieprzyjaciela. Oprócz tego ogień artylerii może zabezpieczyć na stosunkowo dużą głębokość skrzydła i styki nacierających oddziałów. Należy jednak pamiętać, że rozpraszenie dalekich ogni artylerii na liczne obiekty nie jest celowe, jedynie ześrodkowanie ich na najważniejszych odcinkach /rejonach/ może zapewnić zadanie poważniejszych strat nieprzyjacielowi znajdującemu się w ruchu. Takimi obiektami mogą być cieśniny, przerawy, groble, mosty itd. Dalekie napady ogniowe wykonywane na kolumny wojsk pancernych i zmotoryzowanych mają szczególnie znaczenie. Osiągają one najlepsze wyniki w połączeniu z działaniami lotnictwa. Artyleria powinna ograniczyć posuwanie się i manewr czołgów nieprzyjaciela przed związaniem się boju spotkaniowego, zwłaszcza przy zetknięciu się z jednostkami pancernymi i zmotoryzowanymi przeciwnika. W tych warunkach artyleria powinna wykluczyć możliwość przerwy w posuwaniu się czołgów nieprzyjaciela.

Z chwilą rozpoczęcia się boju spotkaniowego artyleria powinna na ogniom zabezpieczyć rozwinięcie się awangardy oraz jej walki.

W czasie rozwijania i wprowadzenia do walki sił głównych, głównym zadaniem artylerii jest przygotować i wesprzeć atak piechoty i czołgów na kierunku głównego uderzenia.

Rozwinięcie artylerii powinno przebiegać w szybkim tempie. Do walki wprowadza się większość artylerii aby niezwłocznie osiągnąć przewagę ogniową nad nieprzyjacielem.

II. Artyleria w marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego.

1. Artyleria w marszu w składzie kolumn marszowych.

Marsz w przewidywaniu boju spotkaniowego jest to działanie, mające na celu doprowadzenie wojsk w gotowości bojowej do nakazanego rejonu przy przewidywanym zetknięciu się z nieprzyjacielem. Zadania artylerii w boju spotkaniowym wymagają odpowiednich warunków dla należytego ich wykonania. Warunki te powinny być stworzone w czasie, gdyż sama organizacja ugrupowania marszowego winna zawierać w sobie pewien określony przewidywany manewr.

Dowódca organizujący marsz w swej decyzji uwzględnia następujące dane; zadanie postawione przez wyższego przełożonego, dane o nieprzyjaciela, dane o terenie i o stanie dróg - które może otrzymać na podstawie wnikliwej analizy mapy i według danych rozpoznania.

Analiza tych danych narzuca ugrupowanie marszowe. Ugrupowanie marszowe jednak nie powinno być sztywne, ułożone według jakiegoś szablonu. Każdorazowo ugrupowanie marszowe. Ugrupowanie marszowe będzie ulegało pewnym zmianom, które będą zależne od sytuacji. Ugrupowanie marszowe winno zawsze pozwalać na przeprowadzenie niezbędnych przegrupowań.

Każda kolumna i każdy rzut kolumny powinny być wystarczająco samodzielne pod względem taktycznym. Można to osiągnąć przez odpowiedni przydział środków wzmocnienia, w pierwszym rzędzie artylerii, która będąc w czasie marszu w składzie rzutu marszowego, zabezpieczy jego rozwinięcie przy wejściu do walki.

Rozmieszczenie artylerii w kolumnach marszowych powinno zapewnić szybkie osiągnięcie przewagi ogniowej przy rozpoczęciu walki przez awangardę oraz zdolność do odparcia broni pancernej w czasie marszu jak i przy rozwijaniu się do walki.

Decydując o artylerii przydzielonej do kolumny marszowej powinien być należycie rozważony rozmieszczenie artylerii w kolumnie ocenić pas względnie os marszu - w której pułk piechoty będzie wykonywał marsz z uwzględnieniem:

- najwygodniejszych rubieży rozwinięcia dla artylerii,
- charakterystyki każdej rubieży mającej wpływ na rozwinięcie, /zagrożenie przez czołgi npla, pofałdowanie terenu, możliwość rozwinięcia artylerii itd./
- jakie ugrupowanie może być stworzone na każdej rubieży pod względem ilości i jakości,
- jakie warunki istnieją dla wyciągnięcia artylerii ze składu kolumn ogólnowojskowych przy rozwijaniu się na tej czy innej rubieży /drogi rakadowe, drogi na przełaj/, warunki dla wynajęcia na jednej drodze i warunki maskowania;
- jakie odcinki na drodze marszu są najbardziej trudne dla posunięcia się i maskowania.

Pułk piechoty w zależności od sytuacji w jakiej wykonuje marsz - może być wzmocniony 2-3 dyonami artylerii. Takie wzmocnienie daje możność z chwilą rozwinięcia się pułku do walki, wsparć walkę każdego baonu w I rzucie jednym dyonem. Pozwala to z kolei przy rozwijaniu się baonu do walki wspierać walkę każdej kompanii jedną baterią. W ręku decy pułku piechoty pozostanie część artylerii przy pomocy której decy pp będzie mógł wpłynąć na przebieg walki.

2. Sposoby wykonywania marszu przez artylerię.

Zgranie ruchu piechoty idącej z przeciętną szybkością 4km na godzinę, z ruchem artylerii zmotoryzowanej idącej z szybkością 10-15km na godzinę, jest zagadnieniem bardzo ^{po}ważnym i komplikującym organizację marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego. Trzeba zawsze pamiętać o tym, że chociaż ciągniki mogą porównać się z szybkością piechoty, to taki ruch powoduje w większym stopniu ~~wypzrków~~ rodzajów ciągników szybkie zużycie sprzętu i w szczególności benzyny i smarów.

Rozróżniamy dwa rodzaje ciągników artyleryjskich:

traktorowe, stosowane w artylerii ciężkiej, przystosowane do ruchu z szybkością 4-8 km na godzinę i
- samochodowe, stosowane w artylerii lekkiej /dywizyjnej i G. T. oraz artylerii przeciwpancernej. Silniki tych samochodów mogą pracować normalnie, tj. z największą wydajnością przy minimalnym zużyciu własnym i materiałów pędnych, przy szybkościach od 20 do 30 km na godz.

W tych warunkach nie może być mowy o marszu artylerii o ciągu samochodowym doskonałym w kolumnie piechoty - różnica szybkości jest zbyt znaczna.

Dla uznieskrowienia różnicy szybkości wystarczy sobie zdać sprawę, że przy wykonaniu np. 8 godzinnego marszu przez oddziały piechoty i artylerii motoryzowanej piechota przebywając 32 km - praktycznie maszeruje w ciągu 6 godzin 10 minut, a odpoczywa przez 70 minut, artyleria zaś przeciwnie - maszeruje 70 minut, a 6 godzin i 10 minut odpoczywa. Trzeba szukać sposobów umożliwiających artylerii wykonanie marszu zgranego z ruchem piechoty lecz uwzględniających różne szybkości marszu tych dwóch rodzajów wojsk.

Takich sposobów zależnie od położenia można wymyślić kilka:

1. Ruch artylerii po drogach równoległych do drogi marszu piechoty.
2. Marsz skokami tylko w przerwach pomiędzy członkami kolumny piechoty, względnie marsz skokami w przerwach z tym, że kolumna artylerii na pewnych odcinkach będzie wyprzedzać kolumny piechoty, idąc tą samą drogą.
3. Wyrzucenie artylerii w samodzielnej kolumnie przed kolumną piechoty.
4. Marsz artylerii w samodzielnej kolumnie skokami za kolumną piechoty.

Każdy z wymienionych sposobów ma swe zalety i wady.

Marsz artylerii drogami równoległymi jest najdogodniejszym rozwiązaniem, wymaga jednak istnienia odpowiednich dróg równoległych, idących w pobliżu osi marszu piechoty, przeciętnie nie dalej niż 1-2 km. Ponadto konieczne są drogi rozkadłowe.

Drogi przeznaczone do marszu artylerii nie powinny być narażone ze skrzydeł, gdyż w tym wypadku trzeba znów wyszukać dodatkowe ubezpieczenie boczne dla artylerii.

Marsz artylerii drogami równoległymi nie może odbywać się bez przerwy, lecz skokami od jednej rubieży do drugiej przewidzianej przez dowódcę pp jako możliwe rubieże rozwinięcia i odwołania npla.

Wielkość skoków, czas rozpoczęcia i zakończenia ruchu, czas postoju na poszczególnych rubieżach muszą być zawczasu ściśle obliczone i dostosowane do ruchu piechoty.

Organizując marsz artylerii po drodze równoległej nie należy zapominać, że po tej drodze będzie posuwał się tylko sprzęt i przedmioty - dowódcy zaś ze swymi zwiadami będą posuwali się po osi marszu piechoty i wzdłuż tej osi będą przygotowywali i rozporządzali ewentualne SO i PO.

Marsz skokami w przerwach pomiędzy członkami kolumny piechoty może mieć zastosowanie wtedy, gdy spotkanie z nplem jest przeciwnie do kierunku i gdy nie ma dróg równoległych.

Posuwanie się artylerii skokami powinno być dokładnie uregulowane, aby nie powodowało zamieszania w ruchu kolumny piechoty, przy jednoczesnym dostosowaniu skoków artylerii do położenia taktycznego.

Zadanie można rozwiązać dwojako:

- a/ wykonując skoki w przerwach pomiędzy członkami kolumny piechoty,
- b/ wykonując skoki większe - nie tylko w przerwach, lecz chwilowo wyprzedzając kolumnę piechoty i wysuwając się aż do jej czeka, jednocześnie dając się wyprzedzić piechocie idącej z tyłu.

W tym wypadku piechota zwykle schodzi z drogi i naszeruje bok drogi, pozostawiając ją do użytku artylerii.

Obydwa sposoby mają swe zalety i wady, które trzeba brać pod uwagę przy wyborze sposobu posuwania się artylerii.

Skoki wykonywane tylko na wolnej przestrzeni pomiędzy członkami kolumny nie przeszkadzają piechocie w jej ruchu i są łatwiejsze do zorganizowania. Stroną ujemną jest to, że artyleria może wykonać skoki bardzo krótkie.

Skoki artylerii związane z wyprzedzeniem kolumny piechoty pozwalają zwiększyć długość skoków, a tym samym czas trwania ruchu i postojów, przez co stwarzają lepsze warunki wykonania manewru motorowego, lecz powodują szereg dodatkowych trudności, mianowicie:

- 1/ wyprzedzenie kolumny piechoty przez artylerię do ognia pośredniego utrudnia marsz piechoty, gdyż spycha ją na skraj drogi, a przy suchej pogodzie podnosi tęgny kurz,

- wyprzedzenie kolumny piechoty musi być uzgodnione z ruchem ~~artylerii przeciwpancernej i plot~~, która musi również skokami przesuwać się wzdłuż kolumny z jednej rubieży na drugą,
- wyprzedzenie kolumny powoduje, że w tym czasie obie strony drogi są zajęte, co uniemożliwia przejazd samochodów ciężarowych i ciężarów regulacji ruchu,
- wyprzedzenie kolumny zmusza do marszu w kolumnie zdwojonej /piechota i artyleria/ wskutek czego kolumna staje się bardziej wrażliwa na naloty nieprzyjaciela, względnie na ogień jego ~~dalekonośnej artylerii.~~

Wyrzucenie artylerii w samodzielnej kolumnie przed kolumną piechoty

Dla odbycia całego marszu może być uważane za wypadek raczej wyjątkowy, natomiast na pewnym etapie drogi takie rozwiązanie może znaleźć częste zastosowanie, np. gdy ^{na} pewnej części drogi spotkanie z nplm jest nako prawdopodobne, tj. gdy wyrzucając artylerię naprzód nie narażamy jej na zbyt wielkie niebezpieczeństwo oraz nie obawiamy się, że kolumna piechoty może być wciągnięta do walki bez swej artylerii. Podobnie mając przed sobą oddziały pancerne npla, gdy chcemy uprzędzić go w uchwyceniu pewnej rubieży szczególnie takiej, która stwarza dobre warunki obrony dla artylerii np. linię rzeki, wyjścia z dużego lasu itp. może dać zdecydować się na wyrzucenie naprzód dużej ilości artylerii z odpowiednią osłoną piechoty /na samochodach/ z zadaniem uchwycenia i utrzymania danej rubieży do czasu podjęcia piechoty.

Wreszcie można część artylerii prowadzić skokami przed kolumną piechoty wtedy, gdy na tej samej osi mamy wyrzucony wystarczająco silny oddział wydzielony.

Marsz całej artylerii w samodzielnej kolumnie za kolumną piechoty może mieć zastosowanie w wypadkach wyjątkowych, gdy przeprowadzenie art. do walki jest nieprawdopodobne lub niemożliwe.

Podobny wypadek może zachodzić przy marszu kolumny w odległości od nieprzyjaciela wykluczającej niespodziewane zetknięcie z przeciwnikiem w dzień lub w nocy.

W tych warunkach, ponieważ nocny marsz artylerii wspólnie z piechotą jest nad wyraz uciążliwy i trudny, może czasem artyleria posuwać się za kolumną piechoty z tym, że musi być przewidziana rubież na której zostanie wykonana zmiana organizacji marszu nocnego na marsz dzienny.

W powyższego krótkiego wyliczenia różnych sposobów posuwania się zmotoryzowanej artylerii z piechotą widzimy, że zastosowanie jednego z tych sposobów zależy od szeregu warunków, które zawsze trzeba rozważyć przy pobieraniu decyzji marszu.

Rzadko tylko uda się cały marsz ułożyć tak, by przez cały czas artyleria wykonywała swój ruch zgodnie z jednym z wymienionych sposobów - znacznie częściej zajdą wypadki kombinacji różnych sposobów np. - na części drogi marszu drogami równoległymi, potem marsz po jednej drodze. Lub początkowo samodzielny marsz artylerii na czele, a następnie włączenie do kolumny itp.

Niezależnie od sposobu marszu, artyleria ze względu na większą szybkość będzie posuwała się skokami.

Skoki artylerii muszą być dostosowane do ruchu piechoty i do położenia. Ruch artylerii powinien być tak zorganizowany by w chwilach, gdy piechota zbliża się do przewidywanej rubieży przeciwnika, artyleria znajdowała się możliwie blisko w przewidywanym miejscu. SO, gdy piechota przekroczy daną rubież bez spotkania z przeciwnikiem artyleria może pozostać w tyle, by znów dopędzić piechotę na następnej rubieży.

To samo dotyczy i wyznaczonych linii wyrównania.

Uregulowanie marszu w ten sposób nie jest rzeczą prostą i wymaga dokładnego przeprowadzenia i uzgodnienia ze sztabem pułku piechoty planującym marsz.

2. Rozmieszczenie sprzętu artylerii w kolumnie pp wykonującego marsz samodzielnie

Rozpatrzymy sposób rozmieszczenia sprzętu artylerii w kolumnie pułku piechoty, idącego w oddzielnej kolumnie.

Dca dywizji organizując marsz w przewidywaniu boju spotkaniowego wyposaża poszczególne kolumny w potrzebną im artylerię. Artyleria zostaje przydzielona do kolumn i od tej chwili nazywa się artylerią N-tą kolumny, a dca tej artylerii dca artylerii kolumny N.

Ilość artylerii przydzielonej do pułku piechoty zależy od wielu czynników - najważniejszymi z nich są:

- rozmiar pułku,
- rozmiar dowódcy dywizji,
- ilość posiadanej przez dywizję artylerii organicznej i przydzielonej.
- siła, skład i przewidywane działanie mpla,
- teren,

~~W zasadzie każdy pp musi być wzmocniony jednym dyonem arty-~~
lerii dywizyjnej, a pożądane jest wzmocnić go jeszcze dyonem 122mm
i dyonem moździerzy 120mm oraz artylerią ciężką.

W przeciętnych warunkach przy dziennym marszu ilość ta będzie
wynosiła od 2 do 3 dyonów art. lekkiej i 1 - 2 baterie art. cięż-
kiej.

Rozmieszczenie sprzętu art. w kolumnie piechoty nie może być
wykonane zawsze według ustalonego schematu - można ustalić jedynie
ogólne zasady.

Kolumna piechoty, maszerująca w przewidywaniu boju spotkani-
owego powinna być w każdej chwili gotowa do podjęcia walki zaczep-
nej i jak najszybszego rozwinięcia największej ilości środków
walki w potrzebnym kierunku.

Wynika stąd konieczność takiego rozmieszczenia artylerii w
kolumnie, by mogła ona być najlepiej użyta nie tylko wtedy, gdy
działania rozwijają się zgodnie z naszymi przewidywaniami, lecz
i wtedy, gdy npl postępuje inaczej niż my przewidywaliśmy. Inaczej
mówiąc, ugrupowanie artylerii w kolumnie musi być takie, by nie
wiązało się sztywnie z jakąś jedną z możliwości działań npla.
Możliwości tych będzie zawsze kilka zależnie od przewidywanego
zadania npla, jego wyposażenia w środki walki, terenu.

Możliwości te mogą być rozłożone w czasie - jedne mogą
zjawić się nagle, na inne przeciwnik będzie potrzebował czasu.
Zgodnie z tym, będzie przemyślane nasze przeciwdziałanie, a więc
i rozmieszczenie sprzętu w kolumnie piechoty.

Krótko mówiąc, rozmieszczenie artylerii w kolumnie wojsk
musi zapewnić giętkość jej użycia.

Szpica /zwykle w sile około kompanii/ nawiązuje walkę jako
pierwsza, Od pomyślnego przebiegu walki szpicy zależy w dużej
mierze powodzenia działań całej awangardy.

Bezpośrednio po szpicy wchodządo walki siły główne awangardy.
/oddział przedni awangardy jeśli chodzi o pułk będący awangardą/

Odrzucenie czołowych oddziałów npla, uchwycenie dogodnej
pozycji i utrzymanie podstaw wyjściowych dla rozwinięcia sił
głównych - oto najważniejsze zadania awangardy.

Powstaje wobec tego pytanie - gdzie powinna znajdować się
w czasie marszu artyleria przeznaczona do wsparcia szpicy.

Do umożliwienia awangardzie wykonania jej zadania konieczne jest wsparcie jej ogniem artylerii i to już od pierwszej chwili walki, tj. od walki szpicy począwszy.

Ze względu na dużą szybkość ruchu artylerii zmotoryzowanej /1km w ciągu 3-5 minut/ oraz stałą łączność radiowa powodują, że artyleria, przewidziana do wsparcia szpicy, może posuwać się w odległości 1-2 km od jej ogona, a więc z siłami głównymi awangardy /za jej oddziałem przednim/ i mimo to zawsze zdążymy na czas, pod warunkiem, że zwiady będą dostatecznie wysunięte do przodu. Przybycie 2-3 km wymaga 4-6 minut - jest to minimalny czas niezbędny dla przeprowadzenia przez zwiady rozpoznania SO.

Dlatego też można artylerię przewidzianą do wsparcia szpicy prowadzić za awangardą.

Wysunięcie części artylerii przewidzianej do wsparcia szpicy /zwykle 1 bat/ w lukę między szpicą a siłami głównymi awangardy /oddziałem przednim/ chociaż przyspieszy w niektórych wypadkach przeprowadzenie artz do walki może często być szkodliwe, gdyż ta bateria ze względu na brak SO może być zmuszona do cofania się o kilkaset metrów.

Ilość i rodzaj artylerii przydzielonej do awangardy /oddziału przedniego/ wydzielonej przez pułk określa dca kolumny po wysłuchaniu propozycji dcy artylerii kolumny.

Czym kieruje się dca artylerii kolumny, proponując przydzielenie do awangardy /oddziału przedniego/ określonej ilości artylerii.

Z jednej strony jest pożądane by walka szpicy, a następnie walka głównych /oddziału przedniego/ mogła być wsparta możliwie silną artylerią - stąd dążność do jak najsilniejszego wyposażenia awangardy /oddziału przedniego/, z drugiej strony trzeba pamiętać, że artyleria wydłuża kolumnę o ile maszeruje w kolumnie z piechotą, a tym samym odsuwa do tyłu siły główne, które jednak muszą zawsze zachować możliwość wzmocnienia na czas walczącej awangardy.

Uwzględniając powyższe przesłanki, ilość artylerii przydzielonej do awangardy /oddziału przedniego/ waha się zwykle od $1/3$ do $1/2$ ilości artylerii kolumny pp /jako awangardy DP/. W przeciętnych warunkach do awangardy w sile 1 baonu przydziela się 1 dywizjon. Z tego do wsparcia szpicy zostaje przewidziana 1 bateria.

Pozostała część artylerii przydzielonej do pp posuwa się z siłami głównymi.

Rozmieszczenie dowódców i zwiadów.

Rozmieszczenie dowódców i zwiadów w kolumnach piechoty nie jest jednakowe i zależy przede wszystkim od zadania kolumny, jej składu, stopnia zagrożenia itp.

W pułku piechoty idącym w oddzielnej kolumnie lub w awangardzie DP rozmieszczenie dowódców i zwiadów art. w przeciętnych warunkach może być następujące: /patrz zał. Nr.3/.

- a/ Na wysokości szpicy /a czasem z nią/ zwiad drogi dywizjonu przydzielonego do awangardy i artylerii ciężkiej,
 - zwiady przednie wymienionych oddziałów.
 - dowódca baterii wyznaczonej do wsparcia szpicy.
 - dca dyonu z szefem sztabu lub oficerem zwiadu i 3-4 zwiadowców
 - dcy bateryj ze swymi zwiadami ogniowymi.
- b/ Przy siłach głównych awangardy z dowódcą kolumny:
 - dca artylerii kolumny z szefem sztabu, oficerem zwiadu
 - dcy dyonów idących w siłach głównych z szefami sztabów/lub pomocnikami/ i kilkoma zwiadowcami.
- c/ Na czele kolumny dywizjonów reszta zwiadu danego dywizjonu.
- d/ Przy bateriach - dcy bateryj ze swymi zwiadami i ze zwiadami ogniowymi.

W chwili gdy dca artylerii kolumny uzna, że nadchodzi moment powinięcia artylerii idącej w siłach głównych, może on zarządzić podciągnięcie na swą wysokość reszty zwiadowców dyonów oraz dców bateryj z ich zwiadami. Takie zarządzenie przyspieszy wykonanie rozpoznania SO i PO, a tym samym wprowadzenie artylerii do walki.

W kolumnie pułku piechoty, idącego w siłach głównych DP rozmieszczenie dców art. i zwiadów jest inne:

- przy dcy pułku piechoty posuwa się dca art. danej kolumny i dcy dyonów z szefem sztabu lub oficerem zwiadu i paru zwiadowcami /pońciami dla utrzymania łączności/,
- na czele kolumny dywizjonów reszta zwiadu danego dywizjonu, a przy bateriach dcy bateryj ze swymi zwiadami i zwiadami ogniowymi.

W chwili gdy dca artylerii kolumny uzna, że nadchodzi moment powinięcia artylerii idącej w siłach głównych, może on zarządzić podciągnięcie na swą wysokość reszty zwiadowców dyonów oraz dców bateryj z ich zwiadami. Takie zarządzenie przyspieszy wykonanie rozpoznania SO i PO, a tym samym wprowadzenie artylerii do walki.

Organizacja dowodzenia artylerią w marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego.

Dowodzenie artylerią w czasie marszu powinno być tak zorganizowane aby na czas otrzymać dane o sytuacji oraz mieć możliwość szybkiego wykonania decyzji dowódcy dotyczącej rozwinięcia artylerii. Urzeczywistnienie tych wynogów może być osiągnięte tylko w tym wypadku, jeżeli dowódcy artylerii wszystkich szczebli dowodzenia i odpowiednie sztaby będą na czas i bez przerwy otrzymywać dane od wszystkich organów rozpoznania; powinni oni być zawsze ponownie w sytuacji i mieć możność szybko doprowadzić swoje zarządzenia i rozkazy do podwładnych. Stałe otrzymywanie danych z rozpoznania zapewnia się przez: otrzymywanie ich od wyższego przełożonego, wzajemną wymianę pomiędzy szefem sztabu artylerii a dowódcą artylerii kolunny, otrzymywanie danych od organów rozpoznawczych przez stałą i niezawodną organizację łączności.

Dowodzenia artylerią zapewnia się również przez odpowiednią rozmieszczenie dowódców artylerii i dowódców ogólnowojskowych w czasie marszu.

Z dowódcą kolunny marszeruje dowódca artylerii kolunny, z tą awangardy posuwa się zwykle dowódca dywizjonu wydzielonego do wsparcia awangardy. Przy dowódcy artylerii powinien zawsze być szef sztabu lub jeden z pomocników szefa sztabu, powinien on mieć z sobą niezbędny sprzęt dowodzenia: jak sprzęt łączności oraz przyrządy optyczne.

Po otrzymaniu zadania dowódca artylerii natychmiast wydaje zarządzenie podległym na pododdziałach.

Znajdujący się przy nim oficer sztabu przystępuje do organizacji dowodzenia. Artyleryjskie sztaby w marszu posuwają się w zasadzie razem ze sztabem ogólnowojskowym. Takie rozmieszczenie sztabów w czasie marszu zapewnia stałą wymianę wiadomości między sztabami; jednocześnie oba sztaby mogą w tym samym momencie przystąpić do wprowadzenia w życie decyzji dowódcy do organizacji współdziałania między obu rodzajami wojsk.

Przy sztabie artyleryjskim znajdują się środki dowodzenia oraz pewna rezerwa zwiadów. Zwykle wydaje się krótkie zarządzenia i rozkazy szczególne do bezpośrednich wykonawców. Zarządzenia powinny zawierać: krótkie wnioski z danych o nieprzyjacielu, zadanie postawione kolunnie, nadanie artylerii kolunny, oraz wskazówki z jakim pododdziałem piechoty należy współdziałać i utrzymywać łączność, jak również gdzie będzie rozwinięte SD. Dowódca artylerii kolunny oddaje zarządzenia i rozkazy ustnie, przez gońców, względnie przez oficerów łącznikowych.

~~Wzrostów łącznikowych i gośców wysłać się od każdego dywizjonu.~~
Przy dow. dywizjonu powinni być wysłani goścy z każdej baterii.

5. Rola artylerii ciężkiej i jej miejsce w kolumnie w marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego.

Zadaniem artylerii ciężkiej przydzielonej do awangardy DP jest, jak najwcześniejsze otwarcie ognia znajdującego się w głębi odczynu ugrupowania npla. Ogień powinien sięgać aż na głębokie tyły, gdzie nieprzyjaciół jest jeszcze w kolumnach.

W zależności od szeregu okoliczności użycie artylerii ciężkiej może być różne. W zasadzie mogą być dwa podstawowe warianty użycia artylerii:

- a/ rozpoczęcia ognia artylerii ciężkiej do walki przed zetknięciem się z nieprzyjacielem.
- b/ wprowadzenie artylerii ciężkiej do walki po zetknięciu się z nieprzyjacielem.

Rozpoczęcie ognia przez artylerię ciężką przed nawiązaniem styczności z nieprzyjacielem może mieć miejsce wtedy gdy mamy dane /choćby nawet nie zupełnie ścisłe/, o marszu npla w kolumnach. Ogień artylerii ciężkiej metodą DN0 będzie miał na celu albo opóźnienie ruchu npla /w przewidywaniu boju spotkaniowego/ lub przeciwnie - przeszkodzenie mu w szybkim odchodzeniu /przy pościgu/.

W obu wypadkach najlepsze rezultaty osiąga się przy posiadaniu obserwacji lotniczej, a szczególnie przydzielonego lotnika, który będzie prowadził wstrzeliwanie.

Ogień artylerii ciężkiej wykonany na drogi marszu nawet bez obserwacji lotniczej odniesie zwykle pożądany skutek, mimo, że nie będzie zbyt celny i nieprzyjaciół nie poniesie zamierzonych strat od ognia.

Doa pp idące w samodzielnej kolumnie lub doa DP, gdy pułk marszeruje jako awangarda DP, nakazujący rozpoczęcie ognia przez artylerię ciężką powinien liczyć się z tym, że zdradza tym samym obecność swojej kolumny w danym rejonie.

Ta okoliczność rzadko jednak tylko może wpłynąć na decyzję zaniechania otwarcia ognia, gdyż ukrycie przed nplem ruchu kolumny pułku piechoty z artylerią w dzień jest prawie niemożliwe.

Jeżeli artylerię ciężką wprowadzamy do akcji dopiero po zetknięciu się z nplem, to w takim wypadku zadaniem jej będzie prowadzić ogień na głębokie tyły npla.

Przeciwnik musi korzystać z dróg - gdyż zawsze będą w kolekcjach
samochoły i sprzęt ciężki. Utrudnić ich ruch, wprowadzić zamieszanie
i opóźnić rozwinięcie - oto główne zadania dalekiego ognia.

artylerii

Podobnie jak w wypadku pierwszym pożądane jest współdziałanie
z lotnictwem.

Jeżeli spotkano siły npl. są dość poważne, to można z dużym
prawdopodobieństwem przypuszczać, że tyły jego sięgają na dużą
szerokość i że na drogach marszu są kolumny samochołów, artylerii
itd.

Przy użyciu artylerii ciężkiej w boju spotkaniowym ze względu
na niejasność sytuacji nie zawsze uda się wprowadzić ją do walki
zgodnie z góry opracowanego planu. Należy jednak jak najszybciej,
jak najwcześniej stworzyć ogień na nieprzyjaciela.

W miarę rozwijania się walki planowanie będzie co raz to dość d-
niejsze gdyż z góry opracowany plan wprowadzenia artylerii do walki
jest ramowy. Całokształt ogniowego planowania będzie prowadzony
podczas walki.

Szczególnie dobre wyniki osiągnąć można wybierając do ostrzele-
wania odcinki drogi trudne do rozwinięcia lub ominięcia - góry, do-
mosty, miejscowości itd.; - im większe zagęszczenie na drodze,
tym łatwiej wywołać dezorganizację, zamieszanie, tym większe
straty można zadać nieprzyjacielowi.

Stawiając zadania artylerii ciężkiej, przydzielonej do wzmocnienia
IP, wykorzystujemy całkowicie donośność sprzętu bez względu na
rozrzut, a więc przy amunicjach 122mm 20km, a przy hb. am. 152mm
15-17 km.

W późniejszym okresie, gdy zacznie działać artyleria npl.
wspierająca własną piechotę, artyleria ciężka powinna rozpoznać
zadania artylerii npl. Okazja do tego może naderżyć się często
nawet przy ograniczeniu się tylko do obserwacji naziemnej.

Pozostaje do omówienia miejsce posuwania się artylerii ciężkiej
w stosunku do kolumny awangardy.

Artyleria ciężka podlega bezpośrednio dowodowi artylerii kolumny,
więc zdawałoby się, że powinna iść razem z artylerią sił głównych.

Takie rozmieszczenie artylerii ciężkiej byłoby jednak niecelowe,
gdyż trzeba zawsze mieć na uwadze zadanie tej artylerii a
wymaga, by artyleria ciężka mogła sięgnąć swym ogniem jak najdalej.

Stosownie do powyższego, ~~artyleria ciężka, przynajmniej jedna~~
~~artyleria, umieszcza się na ogonie oddziału przedniego/sił głównych~~
 awangardy/ z tym, że rozkaz rozwinięcia otrzymuje ona od dow. arty-
 lerii kolumny, a nie od dow. dyonu awangardy /oddziału przedniego/
 co nie wywoka opóźnienia w rozwinięciu art. ciężkiej, gdyż dow. art.
 kolumny marszeruje w pobliżu.

Zgranie ruchu artylerii ciężkiej z ruchem piechoty jest łatwe
 gdyż ciągniki traktorowe rozwijają średnią szybkość od 4 do 8 km
 na godzinę, a więc mogą iść w szybkości marszu piechoty.

6. Artyleryjskie rozpoznanie w czasie marszu w przewidywaniu
boju spotkaniowego.

Powodzenie działania artylerii w boju spotkaniowym będzie za-
 leżało w dużej mierze od prawidłowego i celowo zorganizowanego
 rozpoznania artyleryjskiego jeszcze w czasie marszu.

Artyleryjskie rozpoznanie w czasie marszu i w czasie boju
 spotkaniowego jest ściśle związane z pracą rozpoznania ogólnego-
 go, naziemnego i lotniczego. Dane to uzyskano z tych źródeł
 będą jednak dotyczyły przede wszystkim nieprzyjaciela, jego sił,
 określenia składu kolumn, jego położenia i kierunku marszu, dla
 artylerii tych danych nie wystarczy. W żadnym wypadku nie można
 pozwolić na opóźnienie rozwinięcia z powodu braku danych o SC i
 SO lub drogach dojazdu.

Wiadomości o nieprzyjacielu, SO, PO i drogach dojazdu muszą
 być dostarczone na czas przez należycie zorganizowane rozpoznanie
 artyleryjskie jeszcze podczas trwania marszu.

Do wykonania tych zadań wszyscy dowódcy artylerii wykorzysta-
 ją organa rozpoznania nazywane zwiadami artyleryjskimi, w
 których skład wchodzi pewna ilość oficerów, podoficerów i kancystów
 niżej zapatrzonych w środki transportowe.

Przedmiotem rozpoznania w czasie marszu w przewidywaniu
 boju spotkaniowego będą:

- a/ rozpoznanie drogi marszu, .
- b/ rozpoznanie nieprzyjaciela,
- c/ rozpoznanie punktów obserwacyjnych,
- d/ rozpoznanie stanowisk ogniowych.

Do wykonania tych zadań wydziela się ze składu zwiadu patrole na specjalnym przeznaczeniu; każdy patrol wykonuje jedną z wymienionych czynności.

Patrole te na czas wykonania swego zadania nazywamy:

- a/ zwiaden drogi, ,
- b/ zwiaden przednia,
- c/ zwiaden ogniowy,
- d/ zwiaden dowódcy.

Zwiad drogi wysyła się dowódcy artylerii każdego czkoła taktycznego kolumny. Tak więc, w pułku piechoty wykonującym marsz strzeżony npl. w kolumnie bocznej, zwiad drogi zostaje wysłany przez dowódcę artylerii awangardy /będzie się on posuwał na wysokości szpicy. ow. razem z saperską grupą torującą/ oraz przez dowódcę artylerii sił głównych /ten zwiad będzie posuwał się z awangardą/.

W pułku piechoty maszerującym jako awangarda dywizji, artyleryjskie zwiady będą wysłane: - przez dowódcę artylerii oddziału przedniego awangardy /na ogonie szpicy/,
- przez dowódcę artylerii sił głównych awangardy /na ogonie oddziału przedniego/.

W pułku maszerującym jako siły główne DP artyleryjski zwiad drogi wysła dowódcę artylerii sił głównych - zwiad ten będzie posuwał się na ogonie sił głównych awangardy.

Zadaniem zwiadu drogi jest zabezpieczenie ciągłości marszu przez: uprzedzenie na czas swych dowódców o przeszkodach dla ruchu napotkanych na drodze marszu.

Zależnie od rodzaju przeszkody zwiad albo usuwa ją własnymi siłami, albo prosi o pomoc dow. najbliższego maszerującego oddziału.

Jeżeli usunięcie przeszkody na czas jest niemożliwe zwiad wyszukuje drogi objazdowe dla ominięcia przeszkody.

Zwiad drogi wysyła się zawsze, niezależnie od rodzaju marszu więc i^{IV} marszu podróżnym - w tym wypadku, jeżeli warunki pozwolą, to zwiad drogi można wysłać zawczasu naprzód dla oznaczenia całej drogi. Taki zwiad nazywa się zwiadem dalekim w odróżnieniu od zwiadu bliskiego, który wysyła się w marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego.

Zwiad przedni - wysyła się tylko w marszu w przewidywaniu typu spotkaniowego. Zwiad przedni wysyła się do dywizjonów /ew. baterij/ wchodzących w skład awangardy.

W skład zwiadu przedniego wysyłanego przez dywizjon mogą wchodzić: oficer zwiadowczy dywizjonu, dowódca plutonu łączności, 2-4 radiotelgrafistów ze sprzętem, 3-4 zwiadowców z lornetkami i kątomierzami.

Zwiady przednie posuwają się pomiędzy szpicą.

Do obowiązków zwiadu przedniego należy:

- a) rozpoznanie npla,
- b) utrzymanie łączności wzrokowej z czołowymi oddziałami piechoty własnej i nieustanna obserwacja ich działań i położenia.
- c) ogólne rozpoznanie możliwych rejonów SO i PO.

Pasy, w których mają pracować zwiady przednie, wyznacza się zgodnie z rozkazem otrzymanym od dowódcy awangardy.

Szczegółowe zadania dają zwiadam przednim ich bezpośredni dowódca, a zwiady meldują im wyniki rozpoznania.

Zwiad dowódcy - /poczet dowódcy/ jest to organ osobistego rozpoznania dowódcy. Składa się on z personelu niezbędnego dla pracy dowódcy na PO.

Zwiady ogniowe - są to zwiady, których zadaniem jest wybór stanowisk ogniowych. Zwiady ogniowe wyznacza dowódca baterii.

W skład zwiadu ogniowego baterii wchodzi: oficer ogniowy jako dowódca zwiadu, paru zwiadowców, drużyna rachmistrzy oraz podoficer dowódca środków ciągu.

Zwiady ogniowe posuwają się razem ze zwiadam dowódców baterii. Z chwilą otrzymania przez dowódcę baterii rozkazu do rozwinięcia, udaje się on wraz ze swym zwiadem oraz zwiadem ogniowym w miarę możności przez rejon SO, do rejonu punktów obserwacyjnych.

Dowódca baterii wydaje swemu oficerowi rozkaz wyboru i zajęcia SO a sam ze swym zwiadem udaje się na PO, gdzie już działają zwiady przedni, a zwiad ogniowy przystępuje do wyboru SO.

W podobny sposób postępuje dowódca dywizjonu, jeżeli ma być rozwinięty cały dywizjon.

Jednocześnie z wyborem PO i SO rozpoczyna się budowa łączności przewodowej i nawiązuje się łączność radiowa.

Zwiady ogniowe po wybraniu SO wysyłają na poprzednio umówione miejsce zwiadowców dla wskazania drogi nadjeżdżającej baterii na SO.

W marszu i w boju spotkaniowym pomiędzy sztabem artylerii ogólnowojskowym a ogólnowojskowym powinna istnieć ścisła współpraca, ponieważ miejsce stała wymiana danych z rozpoznania.

Ścisła współpraca da możliwość dowódcy artylerii i dowódcy ogólnowojskowemu, na każdym etapie marszu i walki posiadać dane o nieprzyjacielu a tym samym właściwie powziąć decyzję odnośnie do rozwinięcia artylerii w zależności od sytuacji.

7. Artyleryjska obrona przeciwpancerna w marszu w przewidywanym boju spotkaniowym.

We współczesnych działaniach bojowych mają duże zastosowanie jednostki szybkie, których kośćcem są czołgi i działa pancerna. W-skutek tego każda jednostka wykonująca marsz powinna być zdolna do odparcia czołgów nieprzyjaciela. Obrona przeciwpancerna kolumny organizowana jest przez dowódcę kolumny. W organizacji obrony przeciwpancernej biorą udział organiczne działo, działka pancerne i czołgi oraz przydzielona artyleria przeciwpancerna.

W wypadku kiedy artyleria kolumny /moździerze względnie działka ciężkie/ maszeruje samodzielną drogą w pociąg marszu pułku, wtedy dla jej obrony ppanc winna być wykorzystana część środków ppanc znajdujących się w dyspozycji dowódcy kolumny.

Dowódca ogólnowojskowy dzieląc artylerię przeciwpancerną na rzuty i człony, pozostawia w swym ręku część dział przeciwpancernych dla stworzenia artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego, który posuwa się zwykle na głównym kierunku i najczęściej na czołwie kolumny sił głównych.

System obrony przeciwpancernej kolumny winien zabezpieczyć każdy rzut i człon nie tylko w czasie marszu lecz i w momencie rozwijania się do walki. Poszczególne baterie i plutony przeciwpancernej powinny posuwać się na takiej odległości jedna od drugich, tak aby w momencie rozwinięcia ich do walki z czołgami odległości pomiędzy poszczególnymi bateriami plutonami przekraczały donośności strzału bezwzględnie. System ognia przeciwpancernego powinien być tak zorganizowany aby zapewnić obronę przeciwpancerną nie tylko poszczególnych rzutów i członów marszowych piechoty, lecz również artylerii przeznaczonej dla oddziału pośredniego szczególnie w momencie kiedy ona znajduje się w marszu na stanowiska ogniowe i nie rozwinięta, a więc nie będzie zdolna do samoobrony.

System ognia dział przeciwpancernych w kolumnie marszowej organizuje się w myśl następującej zasady. Działa przeciwpancerne, wydzielone do poszczególnych członów otrzymują zadania od dowódcy batalionów. Dowódca batalionu wskazuje miejsce posuwania się i punkty ognia. Wysinki ognia wyznacza się w ten sposób aby działa przeciwpancerne były zawsze zdolne do natychmiastowego otwarcia ognia do czołgów z każdego kierunku.

Do nacierających czołgów działa otwierają ogień samodzielnie po podaniu sygnału "czołgi".

Dowódca artylerii kolumny /a w członach najstarszy artylerzysta/ obowiązany jest skontrolować organizację obrony przeciwpancernej kolumny /członu/ zgodnie ze wskazówkami dowódcy ogólnowojskowego. Obowiązek uprzedzenia na czas o natarciu czołgów nie tylko na kolumnę marszową nakłada się na organa rozpoznania lotniczego i naziemnego. Natomiast bezpośrednio w kolumnach w czasie marszu wyznacza się obserwatorów dla uprzedzenia o nacierających czołgach.

Na sygnał "czołgi" wszystkie baterie /za wyjątkiem III/ i dział wyjeżdżają w tą stronę, z której spodziewane jest natarcie czołgów i zajmują stanowiska ogniowe; mogą one zająć stanowiska ogniowe bezpośrednio na drodze.

Stanowiska ogniowe powinny mieć szerokie pole ostrzału i pozwalać na prowadzenie ognia z odległości nie mniejszej jak 300m.

8. Organizacja marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego.

A. Praca dowódcy artylerii kolumny.

Całość marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego reguluje rozkaz dowódcy kolumny, którym jest z reguły dowódca pułku piechoty.

Obowiązkiem dowódcy artylerii kolumny jest dostarczenie dowódcy ogólnowojskowemu niezbędnych danych do najlepszego użycia artylerii podczas marszu.

Dowódca artylerii kolumny wraz ze swym sztabem te dane musi opracować.

Na podstawie oceny położenia składa referat dowódcy pułku piechoty, warunki działania artylerii na prawdopodobnych rubieżach rozwinięcia i propozycje odnośnie ugrupowania artylerii w kolumnie z uwzględnieniem obrony przeciwpancernej kolumny marszowej.

Ułożenie wzoru referatu, któryby obowiązował we wszystkich wypadkach jest niemożliwe, gdyż zależnie od okoliczności dowódca artylerii w swym raporcie będzie musiał ująć to lubn inne zagadnienia.

Jako ogólną wytyczną przyjąć można, że dowódca artylerii w raporcie wygłoszonym zazwyczaj po podaniu przez dowódcę piechoty swego zamiaru co do wykonywania marszu musi podać wszystko, co może mieć wpływ na decyzję dowódcy piechoty.

Układ referatu takiego może być następujący.

1. Propozycja organizacji samodzielnych artyleryjskich kolumn.
2. Propozycja podziału artylerii w kolumnie.
3. Charakterystyka dróg marszu pod względem przydatności dla artylerii i ich długość.
4. Organizacja rozpoznania podczas marszu /szerokość pasa, możliwe i najdogodniejszą rubież rozwinięcia artylerii/.
5. Propozycje organizacji obrony przeciwnocnej i przeciwblizkiej odcinki najbardziej zagrożone przez czołgi lub lotnictwo.
6. Sposoby organizacji łączności podczas marszu.
7. Konieczne materiałowe zabezpieczenie podczas marszu.

Wymienione punkty mogą okazać się niewystarczające w niektórych wypadkach - dowódca artylerii powinien wtedy dodać to, co uważa za konieczne.

W czasie planowania i organizacji marszu dowódca artylerii kolumny wykonuje cały szereg prac z których najważniejsze są:

- a/ wydanie następnego zarządzenia podległej artylerii celem przygotowania się do marszu.
- b/ organizacja ciągłego artyleryjskiego rozpoznania.
- c/ organizacja i ^{prze}prowadzenie rozpoznania dróg marszu, jeżeli warunki pozwalają to i miejsce odpoczynku, oraz ewentualnie rejonów rozwinięcia.
- d/ podział artylerii na poszczególne rzuty zgodnie z decyzją dowódcy kolumny.
- e/ orientacyjnie określenie ugrupowania przy rozwinięciu się na każdej rubieży rozwinięcia.
- f/ wydanie rozkazu do marszu.
- g/ wydanie zarządzenia oplot, opchem i opp. na kolumny.
- h/ sprawdzenie gotowości artylerii do marszu.
- i/ zapewnienie terminowe włączenie artylerii do kolumny marszowej.

B. Dokumenty opracowywane przez sztab artylerii i kolunny

Sztab artylerii kolunny opracowuje szereg dokumentów, z których najważniejsze będą:

- tabela marszu
- rozkład do marszu
- wykres ruchu
- mapa dróg marszu ze wskazaniem przewidywanego ugrupowania artylerii i położenia piechoty przy zbliżeniu się do rubieży rozwinięcia.
- zarządzenia do rozpoznania i organizacji łączności.

III. Działanie artylerii przy rozwijaniu się boju spotkaniowego.

1. Artyleria awangardy.

Użycie artylerii w walce spotkaniowej, podobnie jak o ką walcę
szechuje:

- szybkość i gwałtowność rozwinięcia i dążenie do uprzedzenia nieprzyjaciela w otwarciu ognia.
- rozwijanie na podstawie bardzo niekompletnych danych o położeniu,
- rozpoczęcie ognia przez baterie w miarę osiągnięcia gotowości bez oglądania się na pozostałe baterie dywizjonu,
- zajmowanie SO jak najbliższej własnej piechoty i osi marszu,
- najprostsze i jak najbardziej pełne sposoby prowadzenia ognia,
- duża inicjatywa dowódców wszystkich szczebli.

W przewidywaniu boju spotkaniowego dowódca dywizji na wniosek dowódcy AD rozdziela artylerię do kolunny marszowych i tworzy PG dla poszczególnych pułków piechoty na czas marszu.

Ze względu na warunki boju spotkaniowego, oraz na ugrupowanie marszowe, jednoczesne wprowadzenie do walki całej artylerii kolunny jest niemożliwe i następuje zwykle stopniowo.

Powodzenie walki awangardy daje przesłanki dla należytego rozwinięcia i uderzenia sił głównych.

Przy zawiązaniu się boju spotkaniowego awangarda powinna zdecydowanie i śmiało atakować awangardę nieprzyjaciela, dążyć do zniszczenia jej do chwili podejścia i rozwinięcia się sił głównych nieprzyjaciela. Walka zaczyna się uchwyconiem wygodnych rubież obserwacji i prowadzenia ognia, jednocześnie dąży do uprzedzenia i uzyskania przewagi ogniowej nad nieprzyjacielem.

Artyleria awangardy szybko i zdecydowanymi działaniami powinna pomóc swojej piechocie. Pomoc ta wyraża się w obciążeniu średnio:

nieprzyjaciela. Ogień prowadzi się na czoło, które prowadzi do dalszego posuwania się naszej piechoty w dalszym posuwaniu się.

Najwazniej ~~ustępuje do walki~~ szpica, której walkę trzeba natychmiast wesprzeć artylerią.

Czołkowo baterie dywizjonu idącego za ogonem awangardy /oddzi 1000 przedni awangardy DP/ przewidziana jest do wsparcia szpicy rozwijającej się natychmiast po napotkaniu oporu ze strony nieprzyjaciela, bądź na rozkaz dowódcy kompanii /doy szpicy/, bądź też z inicjatywy dowódcy baterii i natychmiast rozpoczyna ogień nie czekając na zadanie od dowódcy kompanii.

Przy wyborze SO można ograniczyć się do stwierdzenia, że powinna ona na wykonanie zadania /najmniejszy celownik/ i ukrycia przed obserwacją nieprzyjaciela. Głębokość ukrycia, łatwość maskowania, łatwość wykonania większych prac ziemnych odchodzą na plan dalszy. Podobnie są mając do wyboru dwa SO - jedno lepsze, lecz trudniejsze w wykonaniu skomplikowanych manewrów przy zajmowaniu /np. trudny dojazd/ i drugie gorsze, lecz łatwe do zajęcia, dowódca baterii powinien bez wahania wybrać stanowisko gorsze, gdyż ono pozwoli na szybkie rozpoczęcie ognia. Normalnie ten czas nie powinien przekraczać 10 minut.

Dowódcy baterii otwierają ogień samodzielnie natychmiast po nawiązaniu łączności między punktem obserwacyjnym i stanowiskiem ogniowym. Wybierając cele do obezwładnienia kierują się swoimi osobistymi obserwacjami oraz zadaniami, które stawia im dowódca rozwijającej szpicy. Ogień artylerii powinien zmuszać nieprzyjacielską piechotę do zatrzymania się i zaniechania dalszego natężeń.

Pozostałe baterie dywizjonu, rozwijając się w tym samym kierunku, zajmują SO na rozkaz i według wskazówek dowódcy dywizjonu, zachowując również początkowo samodzielnie.

Z chwilą nawiązania łączności pomiędzy poszczególnymi bateriami, centralizuje się dowodzenie artylerią w ręku dowódcy dywizjonu. Organizacja dowodzenia przebiega z dołu do góry, najpierw centralizuje dowodzenie dowódca dywizjonu a później dowódcy baterii przydzielonej do pułku. Dowódcy dywizjonów po nawiązaniu łączności z dowódcami baterii, przygotowują ZO na poszczególnych etapach z uwzględnieniem sytuacji i zadań dowódców ogólnowjskowych.

Celem zabezpieczenia szybkiego i pewnego strzynywania zadań piechoty, PO dowódców artylerii zazwyczaj powinny być wybiegnięte w pobliżu PO dowódców ogólnowjskowych. Ma to na celu ułatwienie strzynywania celów oraz zapewnienie lepszego i sprężystego współdziałania pomiędzy piechotą, czołgami i artylerią.

Baterie artylerii ciężkiej o ile pasowały się za awangardą, powinny ją osłaniać i otwierać ogień na zbliżające się koluny przeciwnika. Jednocześnie obozwardniają one artylerię nieprzyjaciela, która zdążyła się już rozwinąć.

Współdziałanie artylerii z czołgami w tym czasie będzie polegało na zabezpieczeniu wyjścia czołgów na rubież rozwinięcia. W czasie samego ataku czołgów, artyleria kolejnymi przeniesionymi ogniami zabezpiecza ich atak. Artyleria ciężka oprócz prowadzenia ognia na koluny i obozwardniania artylerii powinna swoim ogniem wspierać i osłaniać nacierające czołgi.

2. Artyleria sił głównych.

Zasadniczym zadaniem artylerii sił głównych w warunkach boju spotkaniowego jest zabezpieczenie rozwinięcia sił głównych. Wykonanie tego zadania będzie zależało w dużym stopniu od powodzenia działania awangardy. Dlatego też walka awangardy winna być wspierana przez większość artylerii sił głównych, jednocześnie wspierając awangardę, zabezpieczając i przyspieszając rozwinięcie się sił głównych.

Dla szybkiego wysunięcia do przodu artylerii sił głównych i rozwinięcia jej decyzja dotycząca jej wysunięcia winna być pobrażona możliwie jak najszybciej. Moment rozwinięcia artylerii sił głównych określa nam zazwyczaj zetknięcie się naszych ubezpieczających oddziałów z nieprzyjacielami. Oprócz tego dowódca koluny może mieć dane od wyższego przełożonego i od wszystkich rodzajów rozpoznania. Przedwczesne rozwinięcie się artylerii sił głównych nam nie zaszkodzi, a nawet w wypadku, jeśli nasza awangarda odrzuci awangardę nieprzyjaciela, gdyż powodzenie naszej awangardy może mieć miejsce do momentu zetknięcia się z siłami głównymi nieprzyjaciela tj. na głębokość 5-4km. W tym wypadku część artylerii, która już zdążyła się rozwinąć i zajęła SO pozostaje się na miejscu, przenosząc jedynie swe punkty obserwacyjne do przodu. Następnie baterie, które nie zdążyły rozwinąć się naszerują dalej. W ten sposób osiągnięty urzutowanie artylerii w głąb - ma to poważne znaczenie w warunkach boju spotkaniowego.

Wprowadzenie do walki artylerii idącej z siłami głównymi pułku technoty /awangardy DP/ może mieć charakter bardziej systematyczny, gdyż odbywa się pod osłoną awangardy. Tym nie mniej musi ono odbywać się również w czasie jak najkrótszym po otrzymaniu rozkazu, by zapożnić osłonę rozwijającym się siłami głównymi.

Sily główne pułku mogą być użyte nie ściśle na osi marszu, lecz nieco z boku - odpowiednio do tego zostanie rozwinięta i artyleria sił głównych. W takich wypadkach powstają dwa zgrupowania artylerii - jedno słabsze na osi, wspierające walkę dotychczasowej awangardy i drugie silniejsze, z boku od osi marszu, wspierające walkę na kierunku głównego wysiłku dowódcy pułku piechoty.

Niezależnie od tego, że każde z tych zgrupowań po pewnym czasie będzie dowodzone w sposób scentralizowany, to jednak przekazanie pod jednym dowództwem całej PGA wymaga więcej czasu.

Czas w którym siły główne będą się rozwijały będzie wykorzystany przez wszystkich dowódców artylerii na organizację dowodzenia i na wykonanie przez dywizjony zadań w interesie wsparcia awangardy.

Po zawiązaniu przez awangardę walki dowódcy kolumny i dowódcy artylerii kolumny, wyjadą w rejon działania awangardy, gdzie z pomocą dowódcy awangardy i dowódcy artylerii /dowódcy dyonu/ dowódcy artylerii kolumny będzie miał możność przez osobistą obserwację i na podstawie meldunku dowódcy dyonu ocenić sytuację. Dane te umożliwią dowódcy artylerii kolumny na zaproponowanie właściwego wsparcia pułku oraz na odpowiednią organizację dowodzenia.

Po wydaniu rozkazów na rozwinięcie artylerii do walki dowódcy PGA wskazuje w terenie dozory i nakazuje swojemu sztabowi przygotowanie ogni na kilku kierunkach i rubieżach, sam zaś kieruje ogniem artylerii wykonując zlecenia dowódcy pułku piechoty względnie prowadzi ogień z własnej inicjatywy w zależności od sytuacji.

Zabezpieczenie natarcia sił głównych w boju spotkaniowym.

Po rozwinięciu się sił głównych PGA prowadzi ogień przede wszystkim na czołowe rzuty piechoty i czołgów nieprzyjaciela. Ogień ten w formie nawalcy ogniowej winien przygotować wyruszenie naszej piechoty do ataku. Dywizjony artylerii ciężkiej obezwładniają wykrytą artylerię nieprzyjaciela.

Z momentem wyruszenia naszej piechoty z podstawy wyjściowej ogień artylerii winien być prowadzony z największym natężeniem, z celem obezwładnienia siły żywej i środków ogniowych nieprzyjaciela. Wykryte środki ogniowe nieprzyjaciela powinny być zniszczone przez nawalcy ogniowej poprzedzającej wyruszenie piechoty do ataku. Obezwładnienie siły żywej i środków ogniowych, jest warunkiem, gdyż piechota nieprzyjaciela nie zdąży się ochopić,

Wzrost będzie dążyć również do atakowania. To też ogień będzie prowadzić po odkrytej wale żywej i jej środkach ogniowych. Artyleria powinna swym ogniem obezwładnić środki ogniowe nieprzyjaciela i zmusić go do zaniechania dalszego natarcia. Samo natarcie piechoty i czołgów artyleria winna wspierać przez wykonanie kolejnych zespołów ognia, wykonując je bezpośrednio przed frontem nacierającej piechoty i czołgów. Przy włączeniu się piechoty i czołgów w ugrupowanie nieprzyjaciela, artyleria wspierając w dalszym ciągu natarcie powinna zabezpieczyć również i skrzydła nacierających pododdziałów.

Dla zapewnienia ciągłego wsparcia piechoty i czołgów PŁ dcy pp i dcy PGA należy rozmieszczać blisko siebie /możliwie wspólnie/, oraz organizować na czas wysunięte punkty obserwacyjne w czołowych rzutach piechoty.

Przesunięcia punktów obserwacyjnych rzutami zabezpieczy wspólnie z piechotą nawet w momencie, kiedy ta ostatnia przejdzie do pościgu.

Po stwierdzeniu, że nieprzyjaciel się wycofuje artyleria prowadzi ogień na wycofujące się kolumny nieprzyjaciela. Z chwilą kiedy pułk piechoty przejdzie do pościgu artyleria zabezpiecza jego wyjście.

W wypadku kiedy nieprzyjaciel uprzedzi nas w rozwinięciu obrony w dogodną rubież, a przebieg boju spotkaniowego będzie dla nas niekorzystny i dowódca pułku piechoty zdecyduje się na obronę, wtedy artyleria powinna zmasowanym ogniem zabezpieczyć nasze oddziały przed możliwością utrzymać i uciec bronią rubież. Szczególnego znaczenia wtedy nabiera ~~maximalkozwanyxgniezzbuzpiazylaxzaxz~~ ~~zixixix~~ użycie artyleryjskiego odwodu ppanc.

Artyleryjski odwód ppanc powinien być wysunięty na ten kierunek, gdzie według danych rozpoznania, możliwe jest uderzenie czołgów nieprzyjaciela.

Dowódca PGA działając w myśl rozkazów dcy pp na swym obszarze obrony organizuje sieć PŁ względnie uzupełnia system ognia artylerii w obronie.

W n i o s k i:

Użycie artylerii w marszu i boju spotkaniowym obowiązuje następująco zasady:

- Ugrupowanie marszowe artylerii w kolumnie pułku piechoty jest z leżną ~~o~~ przodkiwanego działania artylerii na poszczególne rubieżach rozwinięcia i ugrupowania marszowego pp.
- Roznieszczenie artylerii w kolumnie powinno zabezpieczyć szybko osiągnięcie przewagi ogniowej nad nplem.
- W celu jak najszybszego rozwinięcia się artylerii, jak najskuteczniejszego jej działania w artylerii kolumny organizuje się organa rozpoznania nazywane zwiadami: zwiad przedni, zwiad boczny, zwiad ogólny i zwiad dowódcy.
- Ze względu na warunki boju spotkaniowego jednocześnie wprowadzenie do walki całej artylerii kolumny jest niemożliwe, zazwyczaj artylerię do walki wprowadza się stopniowo.
- Dowódzenie artylerią w początkowym okresie boju spotkaniowego jest zdecentralizowane; w miarę rozwijania się artylerii do walki ~~funkcjonalne~~ dowódzenie artylerią centralizuje się.
- Szczególnie ważne w boju spotkaniowym jest najszybsze zajęcie PO od 30 i oddziałów piechoty.

Załączniki:

- Nr. 1 Pułk piechoty jako awangarda DP
- Nr. 2 Pułk piechoty jako kolumna samodzielna.
- Nr. 3 Schemat rozmieszczenia dowódców i zwiadów art. w kolumnie samodzielnej pp.
- Nr. 4 Schemat rozmieszczenia dowódców i zwiadów artylerii w kolumnie głównej DP.

Źródła:

1. Tyniec, RW P cz. I
2. Bojowej Ustaw Artilleriji KA cz. II. Kniha II.
3. Artillerija w osnovnych widach boja, W.D. Grendall.
4. Taktika Artilleriji, A.K. Siwkow.
5. "Myśl wojskowa" sierpień - wrzesień 1950 roku.
artykuł pkk. P. Budkowskiego pt. Marsz i bój spotkaniowy.

Obito 165 egz.

re 2a matrycach 1 egz. na 15 ark.

Egz. Nr. ~~1-2 Sztab Gen. Zarząd I i II.~~

Egz. Nr. 3-4 A.W.P.

Egz. Nr. 5 W.A.T.

Egz. Nr. 6-7 Archiwum.

Egz. Nr. 8-165 Biblioteka Tajna.

Wykonał mjr. STANISZEWSKI

Truk OŁDAK Nr. ks. 1655/Wyszk.

Dnia 19.06.52 r.

